

Forex-საერთაშორისო სავალუტო ბაზარი და საქართველოში არსებული მდგომარეობა

იზა ლეგაშვილი

მზია გაბრუაშვილი

ზურა ლეჟავა

სალომე დურგლიშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნეს
სკოლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პროგრამა ბიზნესის ადმინისტრირება და მენეჯმენტი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: გვანცა ხიზანიშვილი ბიზნეს ადმინისტრირების
მაგისტრი ,დოქტორანტი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2014

განაცხადი

”როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

იზა ლეგაშვილი

მზია გაბრუაშვილი

ზურა ლეჟავა

სალომე დურგლიშვილი

15.06.2014 „

აბსტრაქტი

მსოფლიოს უმსხვილესი ქვეყნების ერთ ერთ ძლიერ მხარეს წარმოადგენს სავალუტო ბაზრის სიძლიერე და სიმყარე. თუ სავალუტო ბაზარი აქტიურია და არსებობს მყარი სარეზერვო ფონდი ეს მიუთითებს ქვეყანაში არსებულ სტაბილურ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ფაქტორებს.

Forex (Foreign Exchange Market) ბანკთა შორისი გარე სავალუტო ბაზარი ჩამოყალიბდა 1971 წელს. Forex-ი არ წარმოადგენს ტრადიციულ ბაზარს , მას არ გააჩნია კონკრეტული ვაჭრობის ადგილი. იგი ვაჭრობის სამ რეგიონალურ ცენტრს აერთიანებს : აზიურს, ევროპულსა და ამერიკულს. გაცვლითი ოპერაციები 24 საათის განმავლობაში მიმდინარეობს.

Fx-ის დადებით მხარეებს წარმოადგენს მისი ლიკვიდურობა, ხელმისაწვდომობა, სისტემაში ორგანიზებული ვაჭრობის რბილი რეგულირება, არანაირი დამატებითი გადასახადები, ხელმისაწვდომობა დროის ნებისმიერ პერიოდსა და ნებისმიერ ადგილას, მუდმივი ინფორმირებულობა ქვეყნის ინფლაციის, პოლიტიკური და ეკონომიკური მდგომარეობის შესახებ.

მაგრამ მიუხედავად ამდენი დადებითი მხარისა ფორექსზე მოვაჭრეებს წაგების მაღალი პროცენტულობა გააჩნიათ, რაც ხშირად გაუფრთხილებლობით, სიხარბითა და შიშითაა გამოწვეული.

მსოფლიოში არსებობს რამოდენიმე ქვეყანა, რომელიც წარმატებულია ფორექსის ბაზარზე. დღესდღეისობით ყველაზე მსხვილ მოთამაშეთ მიჩნეულია დიდი ბრიტანეთი, მას მოსდევს აშშ, იაპონია, სინგაპური, შვეიცარია, ჰონკონგი და ავსტრალია. ყველაზე ბრუნვადი სავალუტო წყვილია: USD/ EUR , რომლის წილიც დღიურ ბრუნვაში წარმოადგენს მესამედს ანუ 28%-ს.

საქართველოს შიდა სავალუტო ბაზარი სხვა ფინანსურ ბაზრებთან შედარებით გამოირჩევა მაღალი ლიკვიდურობით, რაც განაპირობებს მის აქტიურობას. მას საფუძველი ჩაეყარა 1993 წელს თბილისის ბანკთაშორისი სავალუტო ბაზრის ჩამოყალიბებასთან ერთად. 90-იანი წლების დასაწყისში საქართველოს უცხოური რეზერვების სახით ერთი მილიონი დოლარიც კი არ ქონდა, საქართველოს პირველი

რეზერვები უცხოეთის ქვეყნებიდან და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტებისა და სესხების სახით გაუჩნდა. ლარის შემოდების შემდეგ 1995-2003 წწ რეზერვების მოცულობა 200 მლნ. აშშ დოლარს არ აჭარბებდა ანუ 15-ჯერ ნაკლები იყო ვიდრე დღეს. 2013 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საქართველოს ეროვნული ბანკის საერთაშორისო რეზერვების მოცულობა 2823 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა. 2014 წელს კიდევ უფრო იკლებს შემოსავლების რეზერვების ოდენობა საკმაოდ შემცირდა, მასზე ზეგავლენა მოახდინა არასტაბილურმა პოლიტიკურმა და ეკონომიკურმა მდგომარეობამ.

ქვეყნის სიძლიერისა და სიმყარის ერთ ერთი განმსაზღვრელია ძლიერი სავალუტო ბაზარი, მყარი რეზერვები, ფინანსური სტაბილიზაციის უსაფრთხოების გარანტიის როლს თამაშობს ძლიერი სავალუტო ბაზარი. იგი იძლევა საშუალებას, ნებისმიერ დროს მოხდეს ნებისმიერი საფრთხის თავიდან აცილება.

Abstract

One of the strengths of the world's largest countries is defined by stability and strength of the foreign exchange market. If the foreign exchange market is active and there is a solid reserve fund, it indicates the country's stable economic and political factors.

Forex (Foreign Exchange Market) inter-bank foreign exchange market was established in 1971. Forex-i is not a traditional market; it does not have a trade in place. It combines three regional trade centres: Asian, European and American. Exchange operations are carried out within 24 hours.

Fx-'s positive aspects are represented by its liquidity, availability, system soft-organized trade regulation, no additional taxes, the availability of any period of time and in any place, a constant awareness of the country's inflation, political and economic conditions.

But despite many positive sides of Forex, traders have a high percentage of loss, often caused by lack of cautiousness, greed and fear.

There are only few countries in the world successful in the forex market. Nowadays, The UK is considered as the biggest player, followed by the U.S., Japan, Singapore, Switzerland, Hong Kong and Australia. The most traded currency pair: USD / EUR, the overall daily turnover is the third, or 28%.

Compared to other financial markets Georgia's internal exchange market is distinguished by its high liquidity, which determines its activity. It was founded in 1993 with the establishment of the inter-bank foreign exchange market. In the early 90s, Georgia didn't even have a million dollars foreign reserve and the first ones came from foreign countries and international organizations in the form of grants and loans. In 1995-2003 years amount of reserves didn't exceed 200 million U.S. \$, 15- times less than today.

In the state of December 31, 2013, the National Bank's international reserves reached the amount of 282 million USD. In 2014 revenue reserves amount has declined even further, influenced by the unstable political and economic conditions.

One of the strongest determinant of the strength and stability of the country is the foreign exchange market, the firm reserves; the financial stabilization of the foreign exchange market has a strong role in guaranteeing security. It gives the opportunity at any time to avoid any danger.